

55 שהביכורים הם נכסי בָּהֶן. משיבה המשנה: לענין שְׁקוּזָה בָּהֶן
 56 (רשאי לקנות בהם) עֲבָרִים וְקִרְקָעוֹת וּבְהֵמָה מִמָּאָה - אף על פי
 57 שאינם ראויים לאכילה וּבְעַל חֹב נוֹטְלִין בְּחֻבּוֹ וְאִשָּׁה בְּכִתּוּבָתָהּ
 58 וְכֵן מוֹתֵר לְקִנּוֹת בֵּהֶם כִּסְפֵי תוֹרָה.
 59 הגמרא דנה האם לוי חייב לתת זרוע לחיים וקבה: הוּא לְיוֹאָה - לוי
 60 אחד דְּהֵיָה הַמָּטָף מִתְּנָתָא - שהיה רגיל לחטוף זרוע לחיים וקבה מידי
 61 הילדים המולידים אותם לכהן. אִתּוּ אִמְרוּ לִיָּה לְרַב - באו אנשים
 62 ואמרו זאת לרב. אָמַר לְהוּ, לֹא מִסְתַּיִיחַ דְּלֹא שְׁקָלִינָן מִיְנִיָּה - וכי
 63 לא די לו לאותו הלוי שכאשר הוא שוחט את בהמתו אין אנו
 64 מכריחים אותו לתת מתנות לכהן אֲלֵא מִיְחָטָף נְמִי חָטִיף - אלא
 65 שהוא חוטף מתנות של אחרים.
 66 מלשון רב משמע שהיה מקום להכריח את הלויים לתת מתנות
 67 לכהנים אלא שאנו נמנעים מכך מאיזו סיבה. מבררת הגמרא: וְרַב,
 68 מזה היא דעתו, והרי כתוב (דברים יח א) יָוָה יְהִי מִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים מֵאֵת
 69 הָעָם, ואם כן אִי אִיקְרוּ עָם - אם לויים נקראים 'עם' מִשְׁקָל נְמִי
 70 לְשִׁקּוֹל מִיְנִיָּהוּ - יש לקחת מהם את המתנות ואִי לֹא אִיקְרוּ עָם,
 71 דְּהֵמָנָה פְּטוּרֵיהוּ - הרי התורה פטרתם, ואם זו היא דעתו של רב,
 72 מדוע משתמע מדבריו שהיינו יכולים להכריח את הלוי לתת מתנות
 73 לכהן אלא שאנו נמנעים מכך.
 74 הגמרא משיבה: רב מִסְפָּקָא לִיָּה אִי אִיקְרוּ עָם אִי לֹא אִיקְרוּ עָם,
 75 ומספק פטר אותם, שהמוציא מחיבו בחרו עליו הראיה.
 76 הגמרא מקשה על רב שפטר לויים ממתנות: יְתִיב (ישב) רַב פִּסְפָּא
 77 וְקָאָמַר לָהּ לָהּ לָהּ שְׁמַעְתָּא - ואמר לפני תלמידיו שמועה זו של רב
 78 שהסתפק אם לויים חייבים במתנות. אִיתִיבֵיהּ רַב אִידִי בַר אֲבִין
 79 לְרַב פִּסְפָּא, שנינו בברייתא אֲרַבְעַ מִתְּנוֹת עֲנִיִּים שְׂכָרָם, הַפְּרֵט -
 80 ענבים הבודדים הנושרים בשעת בצירה, וְהַעוֹלָלוֹת - אשכול קטן,
 81 וְהַשְּׂכָחָה וְהַפָּאָה, וְשִׁלֵּשׁ שִׁבְתְּבוּאָה, הַלֶּקֶט וְהַשְּׂכָחָה וְהַפָּאָה,
 82 וְשִׁנִּים שְׂכָאִילוּ, הַשְּׂכָחָה וְהַפָּאָה, כּוֹלֵן אִין פָּחַם טוֹבַת הַנָּאָה
 83 לְבַעֲלִים, שאין הבעלים יכולים לתת לעני שירצו אלא העניים
 84 באים ונטלים אותן על כרחם של בעלים, וְאִפִּילוּ עֲנִי שְׂכָאִילוּ
 85 שיש לו שדה מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ - מכריחים אותו לתת מתנות לעניים
 86 אחרים.
 87 אבל מִעֲשֵׂר עֲנִי הַמִּתְחַלֵּק לעניים בַּתּוֹף בֵּיתוֹ של הבעלים וואינו
 88 נעזב בשדה כשאר מתנות עניים) יֵשׁ בּוֹ טוֹבַת הַנָּאָה לְבַעֲלִים,
 89 שבידו לתת לאיזה עני שירצה, וְאִפִּילוּ עֲנִי שְׂכָאִילוּ מוֹצִיאִין
 90 אוֹתוֹ מִיָּדוֹ עֵבֹר עֲנִיִּים אַחֲרֵים.
 91 ממשיכה הברייתא: וְשָׂאָר מִתְּנוֹת כְּהוֹנֵה, כְּגוֹן הַזְּרֹעַ וְהַלְחִיִּים
 92 וְהַקֶּבֶת, אִין מוֹצִיאִין אוֹתָן (מִיָּדוֹ) לֹא מִכֶּהֶן לְבָהֶן - אין מכריחים
 93 את הכהן לתת אותם לכהן אחר, וְלֹא מִלּוֹי לְלוֹי - ואין מכריחים את
 94 הלוי לתת ללוי אחר.
 95 הגמרא מבארת את הברייתא ולאחר מכן תבוא הקושיא על דברי
 96 רב. שנינו בברייתא: 'אֲרַבְעַ מִתְּנוֹת שְׂכָרָם, הַפְּרֵט וְהַעוֹלָלוֹת
 97 וְהַשְּׂכָחָה וְהַפָּאָה'. מקור למצות פרט ועוללות בכרם הוא מִדְּבַרְתִּיב
 98 (ויקרא יט ט) 'וְכִרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל וּפְרֵט כִּרְמְךָ לֹא תִלְקַט'. מקור לשכחה
 99 בכרם: וְיִתִּיב (דברים כד כא) 'כִּי תִבְצֹר כִּרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל אַחֲרָיִךָ לְגֵר
 100 לִיתִּם וְלֹא לְמַנְה יְהִי/ וְאָמַר רַבִּי לְוִי 'אַחֲרָיִךָ' זו שְׂכָחָה. מקור
 101 למצות פאה בכרם: פָּאָה בכרם, דְּמָמַר - שלמדו גזירה שוה 'אַחֲרָיִךָ'
 102 'אַחֲרָיִךָ' מוֹרֵת, חוֹת חַיִּיב בַּפָּאָה, דְּבַתִּיב (שם כד ט) 'כִּי תִחַבֵּט יִתְּךָ לֹא
 103 תִּפְאָר אַחֲרָיִךָ, וְתָנָה דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל שֶׁהִפְרִישׁוּ שֶׁל 'לֹא תִפְאָר',
 104 היינו שְׂאֵל תְּפִלוֹת תִּפְאָרְתוֹ מִמֶּנּוּ, שהויתים הם הפאר וההדר של
 105 עץ הוית, והזהיר הכתוב שלא יקח את כל תפארתו אלא ישאיר
 106 מקצתו, וזו היא מצות פאה.
 107 הגמרא מביאה מקורות למצות לקט שכחה ופאה בתבואה. שנינו
 108 עוד בברייתא: שְׁלִשָּׁה סוגי מתנות עניים שִׁבְתְּבוּאָה, הַלֶּקֶט

1 דְּאִתּוֹ לְיָדֶיהָ כְּמִבְלִיָּהוּ - שהפירות באו לידי הכהן בהיותם טבל,
 2 ומה שאמרה הברייתא 'משעת הרמה ואילך' כוונתה, משעה שבאו
 3 הפירות ליד הכהן, שאז נעשים ממונו גמור, ואם אכלם אחר חייב
 4 לשלם. וְקָסְבַר הָאִי תִנָּא מִתְּנוֹת שְׂאֵל הוֹרְמוֹ כְּמִי שְׁהוֹרְמוֹ דְּמִיָּין
 5 לענין הזכייה הממונית, ויכול הכהן לזכות בתרומה עוד לפני
 6 שהופרשה, ומדובר כגון שישראל הפקיד את פירות הטבל אצל
 7 הכהן לשמירה, והכהן זכה בחלק התרומה שבפירות מהפקר.
 8 הגמרא מקשה שוב על רב חסדא: תָּא שְׁמַע, שנינו בברייתא, הָרִי
 9 שְׂאֵנְבוּ בֵּית הַמֶּלֶךְ גְּרִינֵי - הרי שבאו שלוחי בית המלך לשדוהו
 10 שהיתה בית תבואה קצורה שטרם הופרשו ממנה תרומות ומעשרות
 11 ולקחו את התבואה, אִם בְּחֻבּוֹ, שהיה חייב לבית המלך סכום קצוב
 12 וגבו מתבואתו בשיעור החוב, נמצא שהשתמש בתרומות ומעשרות
 13 שבתוך הטבל לצורך פרעון חובו, ודומה למוכר תרומה ומקבל
 14 תמורתה מעות, ולכן חַיִּיב לְעֵשֶׂר מִמֶּקוֹם אַחֵר ולתת לכהן, כלומר
 15 חייב לתת לכהן ממון כשיעור התרומה והמעשר שהיה צריך
 16 להפריש מהתבואה שלקחו ממנו. וְאִם לְקוֹ בְּאִנְפְּרוֹת - על חינם,
 17 כְּמִיָּין מְלַעֲשֵׂר, שנמצא שבית המלך גנבו את ממון הכהנים ואין לו
 18 אחריות על כך. ומבואר שאם גבו ממנו טבל בחובו, חייב לעשר, ועל
 19 כרחק הטעם לפי שהוא ממון שיש לו תובעים והכהן הבא ראשון
 20 יכול לתבוע את המגיע לו, שאם אין כוונת הברייתא שיש עליו חוב
 21 ממוני, כיצד נפרש את מה שנאמר בן 'חייב לעשר', הרי לא נשאר
 22 הטבל אצלו ואי אפשר לומר שיש עליו חיוב מצוה של הפרשת
 23 תרומות ומעשרות.
 24 מתרצת הגמרא: הברייתא אינה מדברת בחיוב ממוני, אלא בחיוב
 25 מצוה של הפרשת תרומות ומעשרות, ואף שבדרך כלל אם הפירות
 26 יצאו מרשותו אינו מחויב לעשרם וכאן הרי אין הטבל בידו, שְׂאֵנִי
 27 הָתָם כשגבו בית המלך בחובו, משום דְּקָא מִשְׁתַּרְשִׁי לִיָּה - שהוא
 28 מרוויח על ידי התרומה והמעשר שבפירות, כי במקום שהחוב ייפרע
 29 מהממון שלו נפרע מתרומה ומעשר, וכל שמשתמש בפירות טבל,
 30 וכגון שבא לאוכלם או למוכרם או לפרוע מהם את חובו, חלה עליו
 31 מצות הפרשת תרומה ומעשר.
 32 הגמרא מקשה שוב על רב חסדא: תָּא שְׁמַע, שנינו במשנה להלן
 33 (קלב). אָמַר לוֹ לוקח לטבח מְבוֹר לִי בְּנֵי מַעִיָּה שְׁל פָּרָה זו בכך וכך
 34 דמים, וְהִיָּה בָּהֶן מִתְּנוֹת כְּהוֹנֵה, והיינו הקבה, נוֹתְנֵן הַלּוֹקַח לְבָהֶן,
 35 וְאִינוּ מְנַבֵּה לוֹ הטבח את דמי הקבה מִן הַדָּמִים ששילם על בני
 36 המעיים, משום שידע הלוקח שהמתנות שם ולא מכר לו הטבח אלא
 37 שאר בני המעיים ולא את הקבה. לָקַח הֵימָנוּ כְּמִשְׁקָל בכך וכך דמים
 38 לליטרא, ושקל הלוקח לעצמו גם קבה, נוֹתְנֵן הַלּוֹקַח את את הקבה
 39 לְבָהֶן שהרי גול היא אצלו וצריך להשיבה, וּמְנַבֵּה לוֹ מִן הַדָּמִים,
 40 כלומר שהטבח חייב להחזיר ללוקח את דמי הקבה, שהרי מכר לו
 41 דבר שאינו שלו. ומקשה הגמרא מהוראה זו: אִמְמָא נותן את הקבה
 42 לכהן, לִיָּהוּ - הלא ראוי שהיה כְּמִיָּין מִתְּנוֹת כְּהוֹנֵה אוֹ שְׂאֵכְלוּ,
 43 שהוא פטור לדעת רב חסדא.
 44 מתרצת הגמרא: שְׂאֵנִי הָתָם דְּאִיתְּנָהוּ בְּעִינֵיהוּ - שונה הדבר שם לפי
 45 שהמתנות קיימות בעולם, וכשם שהמתנות ניתנות לכהן כאשר הן
 46 ביד הטבח כן הדין גם כאשר הן ביד הלוקח. אולם אם הוּזַק או אכלן,
 47 פטור מתשלומין, וכמו שאמר רב חסדא.
 48 הגמרא מקשה שוב על רב חסדא: תָּא שְׁמַע, שנינו בברייתא תְּשַׁעָּה
 49 דברים הם נכסי בָּהֶן, תְּרוּמָה, וְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר, וְחֶלֶה, רִאשִׁית הַגֵּז,
 50 וּמִתְּנוֹת - זרוע לחיים וקבה, וְהַדְּמָא - תרומת מעשר של דמאי,
 51 וְהַכְּפוּרִים, וְתִקְרָן, וְהַחֹמֶשׁ. ושואלת הגמרא: לָמָּא - לאיזה ענין
 52 נאמר שהם ממון כהן, לָאו - וכי לא לענין לְהוֹצִיאִין בְּדִינֵין אם אינו
 53 נותן מרצונו, ומוכח שהוא ממון שיש לו תובעים. מתרצת הגמרא:
 54 לֹא, אלא לְבִדְתְּנֵן (בכורים פ"ג מ"ח) לָמָּה (ל-לאיזה ענין) אִמְרוּ

60 הגמרא דוחה את התיורין: אימר – אמור דקנסניהו עורא דלא
 61 יהבינן להו – שלא יתנו להם מעשר ראשון, אבל משקל מיניהו מי
 62 אימר – וכי אמר גם לקחת אותו מהם, הרי ודאי שלא. אם כן לא יתכן
 63 לפרש שמה שמבואר בברייתא שמוציאים מלוי ונותנים לכהן מדובר
 64 במעשר ראשון.
 65 הגמרא מתרצת את הברייתא באופן אחר: אלא כגון – כדוגמת זרוע
 66 מוציאים מלוי לכהן ולא זרוע, ומאי ניהו – ומיהו הדבר הזה. משיבה
 67 הגמרא: זהו ראשית הגז, שבענין ראשית הגז לא כתוב 'עם', ולכן
 68 אף אם לויים אינם נקראים 'עם' חייבים הם בנתינת ראשית הגז לכהן.
 69 הגמרא חוזרת ומקשה על רב הסובר שספק הוא אם לויים חייבים
 70 במתנות: תא שמע שנינו בברייתא, זה הכלל, כל דבר שהוא
 71 בקדושה, שהוא אסור לזרים ושאינם כהנים, כגון תרומה ותרומת
 72 מעשר וחלה, מוציאין אותן מידם של לויים עבור כהנים, וכל דבר
 73 שאינו בקדושה, כגון הודיע והלחיים והקבה, אין מוציאין אותו
 74 מידם של לויים. מוכח מדברי הברייתא שברור הדבר שלויים פטורים
 75 ממתנות, והטעם לפי שלא נקראו 'עם'. וקשה על רב הסובר שהוא
 76 ספק.
 77 מתרצת הגמרא: הברייתא אינה מדברת בזרוע לחיים וקבה, ומה
 78 ששנינו כגון הזרוע והלחיים והקבה, הכוונה היא כגון זרוע, ולא
 79 זרוע ממש, ומאי ניהו – ומיהו הדבר שדוברת עליו הברייתא. משיבה
 80 הגמרא: זהו מעשר ראשון, ולבית דקנסניהו עורא – ומדובר לאתר
 81 שקנס עזרא את הלויים שלא יטלו מעשר ראשון. והשמיעה
 82 הברייתא, שלא קנס אותם אלא שלא יטלו הם אבל לא חייבם
 83 בנתינת המעשר.
 84 הגמרא מוכיחה שלויים חייבים במתנות: תא שמע, שנינו במשנה
 85 להלן (קלב), טבח השוחט בהמה לכהן ולעובד בוכבים, הרי הטבח
 86 פטור מן המתנות. מדייקת הגמרא: משמע שדווקא אם שחט לכהן
 87 או לגוי פטור ולפי שאינם נקראים 'עם', תא אם שחט ללוי
 88 ולישראל, חייב לפי שהם נקראים 'עם'. וקשה על דברי רב, שהסתפק
 89 אם לויים נקראים 'עם' וחייבים במתנות או לא.
 90 הגמרא נמטה לתרוץ: לא תימא – אל תדויק כפי שדייקת תא אם
 91 שחט ללוי ולישראל חייב, אלא אימא – אלא אמור ותדייק תא אם
 92 שחט לישראל חייב.
 93 הגמרא דוחה את התיורין: אתה אומר שכונת המשנה שדווקא אם
 94 שחט לישראל חייב, אבל אם שחט ללוי מאו – מהו, וכי פטור, אי
 95 הכי ליתני – אם כן היה לתנא לשנות השוחט ללוי ולעובד בוכבים
 96 פטור מן המתנות, והיינו מבינים מתוך כך שכל שכן אם שחט לכהן
 97 שהוא פטור.
 98 הגמרא מוסיפה להקשות: ועוד, תא תניא בברייתא, השוחט לכהן
 99 ולעובד בוכבים פטור מן המתנות, והשוחט ללוי ולישראל חייב.
 100 הרי מפורש שלויים חייבים במתנות. תיובתא דרב.
 101 מתרצת הגמרא: אימר לה רב – ישיב לך רב לקושייתך, תנאי היא –
 102 הלכה זו שנויה במחלוקת תנאים. דתניא בברייתא, נאמר בסיום
 103 הפרשה של עבודת יום הכפורים (ויקרא טו א), וכפר את מקדש הקדש
 104 ואת אהל מועד ואת המזבח יכפר ועל הפהנים ועל כל עם הקהל
 105 יכפר, וביאור הכתוב הוא כדלהלן, וכפר את מקדש הקדש זה
 106 לפני ולפנים – זו עבודה שמכפרת על הטומאה שאירעה בקודש
 107 הקדשים, אהל מועד זה היכל, שמכפר על הטומאה שאירעה
 108 בהיכל, מזבח' במשמעו, שמכפר על מי שעבד בטומאת הגוף
 109 במזבח, 'כפר' אלו עזרות, שמכפר על הטומאה שאירעה בעזרה,
 110 'פהנים' במשמעו, שמכפר על הכהנים ששגגו ונכנסו טמאים לעזרה,
 111 'עם הקהל' אלו ישראל שנכנסו טמאים לעזרה. 'כפר' אלו הלויים,
 112 שהיא מילה מיותרת ודורשים ממנה לרבות גם לויים לכפרה על
 113 טומאת המקדש.
 114 ותניא איך – ושנינו בברייתא אחרת, 'כפר' אלו עבדים כנעניים,
 115 שמכפר עליהם אם נכנסו למקדש טמאים.
 116 רב מפרש את מחלוקת הברייתות: מאו לאו כהא קמילגי – וכי אין
 117 הדבר כן ששתי הברייתות הללו נחלקו בענין זה, דמר – התנא של
 118 הברייתא השניה כפר שלויים איקרו 'עם', והרי הם בכלל 'עם'
 המשך בעמוד כח

1 השבחה והפאה. למדנו זאת מדכתיב (ויקרא כג כב) 'וכקצרבם את
 2 קציר ארצכם לא תכלה פאת שרף בקצרב ולקט קצירך וגו' לא
 3 תלקט לעני ולגר תעוב אתם, הרי כאן המקור למצות פאה ולקט
 4 בתבואה, וכתוב (דברים כד יט) 'כי תקצר קצירך בשדה ושכחת עמר
 5 בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ולא למנה יהיה וגו', ומכאן
 6 לומדים מצות שכחה בתבואה.
 7 מקורות למצות שכחה ופאה בפירות האילן. שנינו בברייתא: שנים
 8 שבאילן, השבחה והפאה. דכתיב (שם כד כ) 'כי תחבט זיתך לא
 9 תפאר אחריו, ותנא דבי רבי ישמעאל שהפירוש של 'לא תפאר',
 10 היינו 'שלא תטול תפארתו ממנו, זה הוא מצות פאה. וכתוב (שם)
 11 'אחריו', וזה מקור למצות שבחה בית.
 12 הגמרא ממשיכה לבאר את דברי הברייתא: ושנינו שבולן וכל מתנות
 13 העניים המזכרות לעיל אין בהן טובת הנאה לפעלים. מבררת
 14 הגמרא: מאי טעמא. משיבה הגמרא: עובדה כתיבא פהו – בכל
 15 המתנות הללו נאמר 'לעזוב' אותן לעניים ולא נאמר 'לתת' אותן,
 16 והיינו שהתורה מצוה להניח אותן בהפקר ויטלו העניים מעצמם ולא
 17 שהוא יחלק להם.
 18 שנינו עוד בברייתא: ואפילו עני שבישראל, שהוא עצמו ראוי ליטול
 19 מתנות עניים, אם היה לו שדה או כרם או אילן מוציאין אותו מידו
 20 – כופים אותו להניח מתנות עניים לעניים אחרים. המקור לכך הוא
 21 מדכתיב (ויקרא כג כב) 'ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעוב
 22 אתם, ומכך שנסמך 'לא תלקט' ל'לעני' דורשים כמשמעות של 'לא
 23 תלקט' אני מזהיר 'לעני', והיינו להזהיר עני על שולו.
 24 שנינו עוד בברייתא: ומעשר עני המתחלק בתוך הכית יש בו טובת
 25 הנאה לפעלים. מבררת הגמרא: מאי טעמא. משיבה הגמרא:
 26 'תניא' כתיבא ביה במעשר עני, שנאמר (דברים כו יג) 'ונתתה ללוי
 27 לגר ליתום ולא למנה'.
 28 שנינו עוד בברייתא: ואפילו עני שבישראל מוציאין אותו (את
 29 המעשר עני) מידו, והמקור לכך מדאמר רבי אילעא, גמר – לומדים
 30 גזירה שוה 'לגר' 'לגר' מהתם – מ'לקט קצירך' (ויקרא כג כב), מה להלן,
 31 ב'לקט קצירך', מזהיר עני על שולו וכמו שלמדנו לעיל, אף כאן,
 32 במעשר עני, מזהיר עני על שולו.
 33 הגמרא מסיימת את ביאור דברי הברייתא ומביאה את הקושיא של
 34 רב אידי בר אבין על דברי רב מברייתא זו. שנינו בברייתא: ושאר
 35 מתנות כהונה, כגון הודיע והלחיים והקבה, אין מוציאין אותן לא
 36 מכהן לכהן ולא מלוי ללוי, ומדייק רב אידי בר אבין שכיון שלא
 37 שנינו בקצרה שאין מוציאים אותן לא מכהן ולא מלוי, משמע
 38 שדווקא מכהן לכהן וכן מלוי ללוי אין מוציאים לפי שהם שוים, תא
 39 מלוי לכהן מוציאין, אלא איקרו עם – מוכח מכך שלויים נקראים
 40 'עם' ונכללים במה שנאמר (דברים יא א) 'זה יהיה משפט הפהנים מאת
 41 העם וגו', כלומר, שמחויבים הם בנתינת הזרוע הלחיים והקבה
 42 לכהנים. וקשה על רב שהסתפק בכך.
 43 מתרצת הגמרא: הברייתא אינה מדברת בזרוע לחיים וקבה, ולכן אין
 44 לדייק ממנה שהלויים נקראים 'עם', ומה ששנינו 'כגון הזרוע והלחיים
 45 והקבה', הכוונה היא כגון הודיע – כדוגמת הזרוע, ולא זרוע ממש,
 46 ומאי ניהו – ומיהו הדבר שהתכוון אליו התנא. משיבה הגמרא: זהו
 47 מעשר ראשון, ועליו נאמר שמוציאים אותו מלוי לכהן.
 48 הגמרא תמדה על התיורין: מעשר ראשון ללוי הוא, ומדוע מוציאים
 49 אותו מידו לתת לכהן.
 50 מיישבת הגמרא: הברייתא נאמרה פשיטת רבי אלעזר בן עזריה,
 51 דתניא בברייתא, תרומה ניתנת לכהן ומעשר ראשון ניתן ללוי ולא
 52 לכהן, דברי רבי עקיבא, רבי אלעזר בן עזריה אמר מעשר ראשון
 53 ניתן אף לכהן ולא רק ללוי.
 54 הגמרא אינה מקבלת את היישוב: אימר – אמור וכלומר, אמנם יש
 55 לומר דאמר רבי אלעזר בן עזריה שמעשר ראשון ניתן לא רק ללוי
 56 אלא אף לכהן, אבל שיתנת דווקא לכהן ולא ללוי מי – וכי אמר.
 57 מיישבת הגמרא: אין – אכן כן. לבתר דקנסניהו עורא – לאחר
 58 שעזרא קנס את הלויים שלא יטלו מעשר ראשון, אין מעשר ראשון
 59 ניתן אלא לכהנים בלבד.

המשך ביאור למס' חולין ליום שישי עמ' ב

1 הקהל' והמילה 'יכפר' מיותרת היא לדרוש ממנה כפרת העבדים,
2 ומר - התנא של הברייתא הראשונה כבר שלויים לא איקרו 'עם'
3 ונצרך ריבוי מיוחד ללמד כפרת הלויים מהמילה 'יכפר'. הרי לפנינו
4 שהתנאים נחלקו אם לויים נקראים 'עם', ולפיכך אין להקשות על רב
5 [שמסתפק בדבר] מברייתא שמצאנו בה שלויים נקראים עם וחייבים
6 במתנות.
7 מקשה הגמרא: ורב, אי סבירא ליה כהאי תנא לימא - אם סובר
8 כתנא זה שלויים נקראים 'עם' יאמר כן, ואי סבירא ליה כהאי תנא
9 לימא - ואם סובר כתנא זה שאין הלויים נקראים 'עם' יאמר כמוהו.
10 ומדוע אמר שספק הוא אם נקראים 'עם'.
11 משיבה הגמרא: מספקא ליה אי כהאי תנא אי כהאי תנא.
12 הגמרא מסיקה הלכה בנוגע לשתי סוגיות הקודמות: דרש מרימר,
13 הלכתא בנותיה דרב - הלכה כדברי רב שתופסים את הדבר כספק
14 אם לויים נקראים 'עם' ולפיכך אין מוציאים מתנות מידם, והלכתא
15 בנותיה דרב תסדא - והלכה כדברי רב חסדא לעיל (קל) שאמר
16 שמזיק מתנות כהונה או אבלן פטור.

17 הגמרא דנה האם כהנת זכאית בקבלת הזרוע הלחיים והקבה: עולא
18 הנה יהיב מתנתא לכהנתא - היה נוהג לתת זרוע לחיים וקבה לבת
19 כהן. ואף על פי שכתוב (דברים יח א) 'ונתן לכהן הזרע והלחיים והקבה',
20 בין כהן ובין כהנת במשמע.
21 רבא מקשה על עולא: איתבייה רבא לעולא, שנינו במשנה (סוטה
22 ג) מנחת כהנת נאכלת - מנחה שמביאה בת כהן דינה כסתם
23 מנחה שהיא נקמצת וקומצה נקטר במזבח והשיריים נאכלים
24 לכהנים, אבל מנחת כהן אינה נאכלת אלא נקטרת כולה במזבח,
25 כמו שכתוב (ויקרא ו טז) 'וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל, ואי
26 אמרת - ואם כמו שאתה אומר, שבמקום שכתוב 'כהן' הכוונה היא
27 לכהן ואפילו לכהנת, והבתיב - קשה שהרי כתוב (שם) 'וכל מנחת
28 כהן כליל תהיה לא תאכל', ולפי דבריך ראוי היה שדין מנחת
29 כהנת יהיה שוה לדין מנחת כהן שהיא מוקטרת כליל, ואילו במשנה
30 זו מפורש שאין הדבר כן, ומוכח שכאשר כתוב 'כהן' אין הכהנת
31 במשמע.
32 מתרץ עולא: אמר ליה עולא לרבא, רבי,